

Қазақстан Республикасы Өнеркәсіп
және құрылыс министрлігінің
Геология комитетінің «Ұлттық
геологиялық қызмет» АҚ

АО «Национальная геологическая
служба» Комитета геологии
Министерства промышленности и
строительства Республики Казахстан

«Ұлттық геологиялық қызмет» АҚ
Директорлар кеңесінің 2025 жылғы
14 наурыздағы хаттамасына
5-қосымша

**«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының
Ішкі бақылау туралы ережесі**

	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының		
	Ішкі бақылау туралы ережесі		
		Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап	

Астана, 2025 жыл

Басқарманың 2025 жылғы «27» <u>ақпандағы</u> № <u>03/25</u> шешімімен келісілді Тәуекелдер жөніндегі комитеттің 2025 жылғы 30 қаңтардағы № 1 хаттамасымен мақұлданды Өзірледі: Тәуекел менеджері С.С. Идрисова 2025 жылғы 20 қаңтар	«Ұлттық геологиялық қызмет» АҚ Директорлар кеңесінің шешімімен (2025 жылғы «14» <u>наурыздағы</u> № 02-02/02 хаттамасы) бекітілді
---	--

Мазмұны

1	Жалпы ақпарат	3
2	ІБЖ қағидаттары мен компоненттері	5
3	ІБЖ қатысушысы және өзара іс-қимыл тәртібі	9
4	ІБЖ қатысушыларының рөлдері мен жауапкершілігі	10
5	ІБЖ-ні ұйымдастыру. Ішкі бақылауды жүзеге асыру тәртібі мен рәсімдері	16
6	ІБЖ жай-күйі жайлы басқарушылық ақпарат	16
7	ІБЖ тиімділігін бағалау	16
8	Қорытынды ережелер	17
9.	Қосымшалар	18-22

	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының Ішкі бақылау туралы ережесі		
		Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап	

1. Жалпы ақпарат

1. Осы Ішкі бақылау туралы ереже (бұдан әрі – Ереже) – «Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамында (бұдан әрі – Қоғам) ішкі бақылау жүйесін құрудың негізгі қағидаттары мен мақсаттарын айқындайтын, Қоғамның ішкі бақылау жүйесіне (бұдан әрі – ІБЖ) қатысушылардың процестерін құруға, рөлдерін, функциялары мен жауапкершілігін айқындау жолын айқындайтын Қоғамның ішкі құжаты.

2. Осы Саясат Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының талаптарына сәйкес, сондай-ақ Қоғамның стратегиясын, қызметті жүзеге асыру, корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау, ішкі аудит тәртібін регламенттейтін Қоғамның өзге де ішкі нормативтік құжаттарын ескере отырып әзірленді.

3. Осы Саясат Трэдвей комиссиясының демеушілік ұйымдары комитетінің (COSO) ұсынымдарына, корпоративтік басқару, тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау, ішкі аудит саласындағы өзге де үздік тәжірибелер мен стандарттарға сәйкес әзірленді.

4. Осы Ереже Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлеріне өз міндеттерін жүзеге асыру және қойылған міндеттерді іске асыру кезінде қолданылады.

5. ІБЖ ұйымдастырудың мақсаты – Қоғамның ағымдағы нарықтық жағдайға, стратегияға, активтер көлеміне, Қоғам процестерінің күрделілік деңгейіне сәйкес келетін ішкі бақылау жүйесінің болуын қамтамасыз ету.

6. Ішкі бақылау – Қоғамның уәкілетті органдары, құрылымдық бөлімшелері және Қоғамның барлық қызметкерлері өз міндеттерін атқару кезінде жүзеге асыратын күнделікті қызметке ендірілген процесс. Қоғамның барлық бағыттары мен бизнес-процестеріне қолданылады, оның мақсаты - Қоғамның стратегиялық және операциялық мақсаттарға қол жеткізуіне басшылықтың ақылға қонымды сенімділігін қамтамасыз ету үшін тәуекелдерді жедел анықтау және алдын алу жолымен бизнесті ұйымдастыру процестерін жетілдіру.

7. Қоғамның ІБЖ мақсаттарын іске асыруға бағытталған негізгі міндеттер мыналар:

1) тәуекелдерді, активтер мен пассивтерді басқарудың тиімділігін қоса алғанда, Қоғам қызметінің орнықтылығы мен қауіпсіздігін, активтердің сақталуын қамтамасыз ету, ұзақ мерзімді перспективада активтердің құнын және Қоғамның табысын арттыру және стратегиялық жоспарларды іске асыру;

2) Қоғамның ішкі және сыртқы пайдаланушылары үшін қаржылық, бухгалтерлік, статистикалық, басқарушылық және басқа да есептіліктің

	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының Ішкі бақылау туралы ережесі		
			Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап

дұрыстығын, толықтығын, объективтілігін және уақытылы жасалуын және ұсынылуын қамтамасыз ету;

3) тиімді ішкі ақпараттық ағындар мен коммуникацияны құру және ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету.

Бақылаудың кез келген елеулі кемшіліктері мен әлсіз жері туралы хабарламаларды уақытылы беру - Қоғамда бақылаудың кез келген елеулі кемшіліктері мен әлсіз жерін жою туралы шешім қабылдауға уәкілетті органдарға және/немесе адамдарға тиісті ақпаратты берудің барынша қысқа мерзімдері белгіленуі тиіс;

4) Қоғамның Қазақстан Республикасы заңнамасының және өзге де юрисдикциялардың, халықаралық келісімдердің және Қоғамның қызметіне ықпал ететін талаптардың, ішкі нормативтік құжаттардың талаптарын сақтауын қамтамасыз ету;

5) Қоғам мен оның қызметкерлерін құқыққа қарсы қызметті жүзеге асыруға тартуға жол бермеу;

6) ішкі құжаттарда көрсету және мәмілелер жасау кезінде Қоғам мен оның мүдделі тараптарының мүдделерін қозғайтын шешімдер қабылдау кезінде құрылымдық бөлімшелер мен қызметкерлер арасында белгіленген рәсімдер мен өкілеттіктерді сақтау;

7) Қоғам және/немесе Қоғам қызметкерлерінің қызметі процесінде туындайтын мүдделер қақтығысын шешу;

8) Қоғамның тәуекелдерді тиімді интеграцияланған басқару жөніндегі талаптарды орындауы, тәуекел мәдениетінің лайықты деңгейін құру және ұстап тұру, сондай-ақ Қоғамның тиісті органдарын тәуекелдер деңгейін арттыруға әсер ететін факторлар туралы уақытылы хабардар ету.

2. Терминдер, анықтамалар және қысқартулар

Осы Ережеде мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) ішкі бақылаушы – лауазымдық нұсқаулығындағы негізгі міндеттерден басқа, өзінің құрылымдық бөлімшесі/қызмет бағыты/блок/бизнес-процесс шеңберінде ішкі бақылау бойынша қосымша функцияларды жүзеге асыратын Қоғамның құрылымдық бөлімшесінің қызметкері;

2) бақылау функциялары – Қоғамның ішкі бақылау жүйесінің, тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін, ақпараттық қауіпсіздікті, бухгалтерлік есеп пен есептіліктің дұрыстығын бағалау бойынша тәуелсіз тексеру жүргізу жөніндегі Қоғамның құрылымдық бөлімшелері жүзеге асыратын функциялар және Қоғамның ішкі құжаттарына сәйкес бірқатар басқа да бақылау функциялары;

	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының Ішкі бақылау туралы ережесі		
			Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап

4) мүдделер қақтығысы – бұл қызметкер өзінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде шешім қабылдайтын, шешім қабылдауға қатысатын немесе қызметкердің өзінің, оның туысының жеке немесе материалдық мүдделеріне әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін және Қоғамның мүдделеріне әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін басқа да іс-әрекеттерді жүзеге асыратын жағдай;

5) басқарушылық есептілік - тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелері туралы басқарушылық есептілік нысандары не басқарушылық шешімдер қабылдау үшін ұсынылатын өзге де құжаттар;

6) үш сатылық жүйе - Қоғам қабылдайтын тәуекелдерді барынша азайтуға бағытталған іс-шараларды жүзеге асыру бойынша Қоғамның құрылымдық бөлімшелері арасында рөлдер мен өкілеттіктерді бөлу негізінде тәуекел менеджменті және ішкі бақылау жүйесін құруға интеграцияланған тәсіл;

7) ішкі бақылау жүйесі (ІБЖ) – Директорлар кеңесі, алқалы органдар, құрылымдық бөлімшелер және Қоғамның барлық қызметкерлері өз міндеттерін атқару кезінде жүзеге асыратын және Қоғамның өз мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған бақылау іс-шараларының/рәсімдерінің жиынтығы;

8) құрылымдық бөлімше – бұл ұйымның ұйымдық құрылымына кіретін және белгілі бір қызмет бағытына жауап беретін тәуелсіз бірлік;

9) Уәкілетті алқалы орган (УАО) – Қоғамның Директорлар кеңесі, Қоғамның Директорлар кеңесі жанындағы Комитет, Қоғамның Басқармасы, Қоғам Басқармасы жанындағы Тәуекелдер жөніндегі комитет;

10) Процеске қатысушы - жалпы процестің белгілі бір бөлігін орындауға және қажетті аралық нәтижені құруға жауапты құрылымдық бөлімшенің басшысы.

2. ІБЖ принциптері мен компоненттері

2.1. Қоғамның ІБЖ мынадай жалпы қағидаттарға негізделеді:

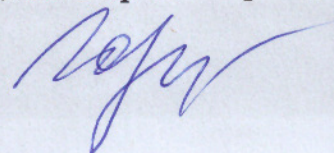
1) Қоғамның барлық құрылымдық бөлімшелері мен қызметкерлерінің ішкі бақылау процесіне қатысуы және басқарудың барлық деңгейлерінде күнделікті қызмет ретінде ішкі бақылауды ұйымдастыруы;

2) қызметтің және бизнес-процестердің барлық бағытын ішкі бақылаумен қамту және Қоғамның барлық бағыты мен бизнес-процесі бойынша ішкі бақылау рәсімдерін регламенттеу;

3) үздіксіздік: ішкі бақылауды тұрақты негізде жүзеге асыру;

4) тұрақтылық: ішкі бақылау жүйесін және бірыңғай бақылау ортасын қалыптастыру жөніндегі талаптарды ескере отырып Қоғам қызметін ұйымдастыру;

5) жүйелілік: жауапкершілікті ресімделген бөлудің, тәуекелдер, бақылау рәсімдері мен бизнес-процестер арасындағы белгіленген өзара байланыстардың болуы, бақылауларды тестілеудің ресімделген процестерінің болуы және анықталған ауытқулардың шиеленісуі;

	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының Ішкі бақылау туралы ережесі		
		Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап	

6) бақылау мүмкіндігі: тәуекелдер, процестер, бақылау рәсімдері және тексеру іс-шаралары бойынша құжаттаманың болуы;

7) тиімділік: ішкі және сыртқы аудитті үйлестіру, ішкі бақылау жүйесін аса маңызды тәуекелдерге (тәуекелге бағдарланған тәсіл) бағдарлау, бақылау рәсімдерін барынша автоматтандыру;

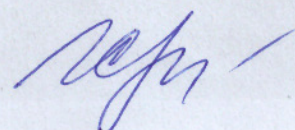
8) кәсіби қызметтің этикалық нормалары мен стандарттарын сақтау;

9) басқарудың және орындаудың барлық деңгейіндегі Қоғам қызметкерлеріне ішкі бақылаудың маңыздылығын көрсететін корпоративтік мәдениет пен «жоғарыдан басқаруды» құру.

2.2. Қоғамның ІБЖ өзара байланысты бес компоненттен тұрады, олардың әрқайсысы COSO ұсынымдарын және ІБЖ енгізу бойынша басқа да үздік тәжірибелерді ескере отырып, оларды іске асыру принциптеріне сәйкес келеді,

1-кесте

№	Компоненттері	Қағидаттары
1	Бақылау ортасы	бұл басқару органы тарапынан бақылауды қоса алғанда бүкіл Қоғам бойынша ішкі бақылауды жүзеге асыру үшін базаны қамтамасыз ететін стандарттар, процестер, құрылымдар кешені
1.1		Қоғамның Директорлар кеңесі, Қоғамның Басқармасы, Қоғам басшылығы адалдық пен этикалық құндылықтарға деген адалдығын өзінің үлгісімен көрсетеді.
1.2		Қоғамның Директорлар кеңесі, Қоғамның Директорлар кеңесінің комитеттері Қоғам Басқармасынан тәуелсіздігін көрсетеді және ішкі бақылау жүйесінің әзірленуіне, жұмыс істеуіне бақылауды жүргізеді. Қоғамның Директорлар кеңесі қолданыстағы ІБЖ Директорлар кеңесі айқындаған оны ұйымдастырудың қағидаттары мен тәсілдеріне сәйкес келетініне және тиімді жұмыс істейтініне көз жеткізу үшін тиісті шаралар қабылдайды.
1.3		Қоғамның Басқармасы ұйымдық құрылымды, есеп беру сатыларын әзірлейді, Қоғамның мақсаттарына жету үшін тиісті өкілеттіктер мен жауапкершіліктерді теңдей бөледі. Қоғам Басқармасы тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін құруды және оның жұмыс істеуін және ІБЖ саясатын іске асыруды қамтамасыз етеді.

1.4		Қоғам Қоғамның мақсаттарына сәйкес білікті персоналды тартуға, дамытуға және ұстауға бейілділігін көрсетеді.
1.5		Қоғамның Басқармасы ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеуі үшін жауапкершілікті барлық мүдделі тараптар арасында ресми түрде бөледі.
2	Тәуекелдерді бағалау	Бұл Қоғамның мақсаттарына жетуге кедергі келтіретін тәуекелдерді анықтау, тану және бағалаудың динамикалық, үздіксіз процесі.
2.1		Қоғам белгіленген мақсаттарға қол жеткізуге кедергі келтіретін тәуекелдерді сәйкестендіру, тану және бағалау мүмкіндігі үшін жеткілікті айқындықпен нақты мақсаттар қояды.
2.2		Қоғам Қоғамның барлық маңызды процестері/жобалары бойынша мақсаттарына жетуге кедергі келтіретін тәуекелдерді анықтайды, анықталған тәуекелдерді басқару әдістерін талдайды және әзірлейді.
2.3		Тәуекелдерді талдау кезінде Қоғам алаяқтық пен басқа да заңсыз әрекеттердің мүмкіндіктерін анықтайды.
2.4		Тәуекелдерді талдау кезінде Қоғам мақсаттарға жетуге әсерін тигізетін соңғы ішкі және сыртқы өзгерістерді ескереді.
3	Бақылау іс-шаралары/рәсімдері	Бақылау жүргізу қызметі және өкілеттіктерді бөлу – бұл күнделікті қызметке енгізілген және сәйкестендірілген, бағаланған тәуекелдерді Қоғамның мақсаттарына қол жеткізуді қамтамасыз ететін рұқсат етілген деңгейге дейін төмендетуге бағытталған іс-шаралар.
3.1		Қоғам тәуекелдерді рұқсат етілген деңгейге дейін төмендетуге немесе оларды үшінші тараптарға беруге бағытталған бақылау іс-шараларын/рәсімдерін әзірлейді (дизайн). Бақылау рәсімдерін құру кезінде құрылымдық бөлімшелер/қызметкерлер арасында өкілеттіктерді бөлу жөніндегі талап ескеріледі.
3.2		Қоғам Қоғамның мақсаттарына қол жеткізуді қамтамасыз ететін ақпараттық технологиялардың, ақпараттық қауіпсіздіктің жалпы бақылауын (дизайнын) әзірлейді.

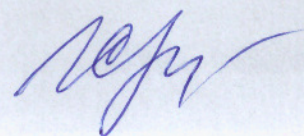
	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының Ішкі бақылау туралы ережесі		
		Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап	

3.3		Қоғам реттеуші ішкі құжаттар, ұйымдастырушылық-өкімдік құжаттар арқылы бақылау іс-шараларын/рәсімдерін енгізеді. Қоғам үш негізгі бағыт бойынша бақылау рәсімдерін әзірледі, бекітуді, ресімдеуді және құжаттауды жүзеге асырады: операциялық қызмет, қаржылық есептілікті дайындау, Қазақстан Республикасы заңнамасының және Қоғамның ішкі құжаттарының талаптарын сақтау.
4	Ақпарат және байланыс арналары	Бұл Қоғамның мақсаттарына жету үшін қажетті ақпаратты жинау, бөлісу, қамтамасыз етудің үздіксіз процесі.
4.1.		Қоғам ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеуі үшін сенімді, сапалы ақпаратты қалыптастырады және пайдаланады.
4.2		Қоғам ішкі бақылаудың мақсаттары мен жауапкершілігі туралы коммуникацияны қоса алғанда, тиімді ішкі коммуникацияны жүзеге асырады.
4.3.		Қоғам ішкі бақылау жүйесінің жұмыс істеуі үшін қажетті сыртқы коммуникацияны жүзеге асырады.
5	Мониторинг	Бұл үздіксіз, күнделікті іс-әрекетке енгізілген немесе ішкі бақылау жүйесінің құрамдас бөліктерінің болуына немесе жұмыс істеуіне жеке бағалау.
5.1		Қоғам ішкі бақылау жүйесінің барлық компоненттерінің болуы мен жұмыс істеуін үздіксіз немесе бөлек бағалауды жүзеге асырады
5.2		Қоғам ішкі бақылаулардың кемшіліктері туралы түзету шараларын әзірлеуге жауапты мүдделі тараптарды, оның ішінде Қоғамның Басқармасы мен Қоғамның Директорлар кеңесін бағалайды және уақытылы хабардар етеді.

3. ІБЖ қатысушысы және олардың өзара іс-қимыл тәртібі

3.1. Қоғам ІБЖ қатысушыларын үш қорғаныс сатысы негізінде анықтайды.

3.2. Бірінші сатының қызметі Қоғамның барлық құрылымдық бөлімшелерінің өз қызметіне қатысты. Қоғамның барлық құрылымдық

	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының Ішкі бақылау туралы ережесі		
			Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап

бөлімшелерінің басшылары өздері басқаратын Қоғамның құрылымдық бөлімшелерінде ішкі бақылауды ұйымдастыруға және жүзеге асыруға жауапты болады.

3.3. Бірінші сатыда ішкі бақылау жүйесінің тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін құрылымдық бөлімшенің басшысы ішкі бақылау функцияларын жүзеге асырады *және/немесе тәуекел-үйлестіруші функцияларын біріктіре алатын құрылымдық бөлімшеде ішкі бақылаушыны (ішкі бақылаушыларды) тағайындайды.*

3.4 Құрылымдық бөлімшенің ішкі бақылаушысы орындайтын функциялар осы Ереженің № 1 қосымшасында баяндалған.

3.5. Екінші желіні тәуекелдерді басқару бөлімшелері, комплаенс қызметі, Әкімшілік-қаржы департаменті, HR қызметі, қауіпсіздік бойынша бөлімшелер, қаржылық бақылау функцияларын орындайтын бөлімше және Қоғам қызметінің бағыттары бойынша бақылау функцияларын жүзеге асыратын өзге де құрылымдық бөлімшелер қамтамасыз етеді.

3.6. Ішкі аудит қызметі ішкі бақылау мәселелері бойынша қызметті үйлестіруді және әдіснамалық қолдауды жүзеге асырады:

1) Қоғамның ішкі бақылаушыларының тізілімін жүргізу және уақытылы өзектендіріп отыру. Ішкі бақылаушылар тізілімін өзекті күйде ұстау мақсатында құрылымдық бөлімшелердің басшылары ішкі бақылаушы тағайындалған/жұмыстан шығарылған/ауыстырылған күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде бұл туралы тәуекел менеджеріне хабарлайды;

2) Ішкі бақылаушылар тағайындаған Қоғам қызметкерлерін ішкі бақылаушы орындайтын функциялармен таныстыру;

3) Ішкі аудит бөлімшесінің аудиторлық есептерінен алынған ақпаратты ескеріп, ішкі бақылауды жүзеге асыру процесінде анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктер туралы, ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау нәтижелері туралы, сондай-ақ ішкі бақылау жүйесінде анықталған кемшіліктер туралы Қоғам Басқармасы мен Директорлар Кеңесін хабардар ету.

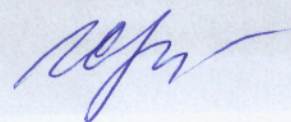
3.7. Үшінші сатыны ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін тәуелсіз бағалау арқылы Ішкі аудит қызметі бөлімшесі қамтамасыз етеді. Қоғамның уәкілетті алқалы органының (УАО) шешімі бойынша үшінші сатының рөлін атқару үшін сырттан бөгде ұйым тартылуы мүмкін.

4. ІБЖ қатысушыларының рөлі мен жауапкершілігі

ІБЖ құру және жұмыс істеуі үшін Қоғам барлық қатысушылардың рөлдері мен жауапкершілігін 2-кестеге сәйкес бөледі.

2-кесте

Қатысушы	Жауапкершілігі	Есепті
Директорлар кеңесі	ІБЖ жағдайын қадағалау	Жалғыз акционерге

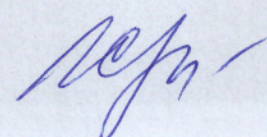
	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының Ішкі бақылау туралы ережесі		
		Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап	

Басшылық (Басқарма), Тәуекелдер жөніндегі комитет	ІБЖ барлық компоненттерінің және барлық қағидаттарының болуын және жұмыс істеуін қамтамасыз ету	Директорлар кеңесі
Бірінші қорғаныс сатысы		
Процестердің бизнес иелері, құрылымдық бөлімшелердің басшылары	1. Процестерге тән тәуекелдерді анықтау және бағалау, сондай-ақ бағалауды ескеріп анықталған тәуекелдерді азайту үшін ішкі бақылауды әзірлеу (жобалау); 2. Екінші қорғаныс сатысының барлық бөлімшелерімен ақпарат алмасу.	Жетекшілік ететін басшы/ Тәуекел менеджері/ Басқарма
Құрылымдық бөлімшелердің басшылары	1. Қызметкерлердің бақылау жүргізуін үздіксіз бақылау; 2. Лауазымдық нұсқаулықтар немесе ішкі регламенттеуші құжаттарда міндеттеріне енгізілген бақылауды сапалы орындау; 3. Екінші қорғаныс сатысының барлық бөлімшелерімен ақпарат алмасу.	Жетекшілік ететін басшы/ Тәуекел менеджері/ Басқарма
Қызметкерлер (бірінші қорғаныс сатысы)	1. Лауазымдық нұсқаулықтар немесе ішкі регламенттеуші құжаттарда міндеттеріне енгізілген	тікелей басшы / тәуекел менеджері

	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының		
	Ішкі бақылау туралы ережесі		
		Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап	

		бақылауды сапалы орындау; 2. Екінші қорғаныс сатысының барлық бөлімшелерімен ақпарат алмасу.	
Екінші қорғаныс сатысы			
ТБЖ бөлігіндегі менеджері (қорғаудың екінші сатысы)	үйлестіру тәуекел	1. Тәуекелдердің барлық түрін бағалаудың бірыңғай әдіснамасын (сандық, сапалық), тәуекелдердің барлық түріне ден қою жөніндегі ұсынымдарды, тәуекелдер бойынша жол берілетін деңгейді айқындау әдістемелерін әзірлеу; 2. Тәуекелдерді бағалау нәтижелерін жинау, шоғырландыру; 3. Қаржылық, несиелік, операциялық тәуекелдерді үйлестіру, сәйкестендіру және бағалау; 4. Екінші қорғаныс сатысының барлық құрылымдық бөлімшелерімен ақпарат алмасу.	Жетекшілік ететін басшы/ Басқарма/ Тәуекелдер жөніндегі комитет
ТБЖ бөлігіндегі менеджері (қорғаудың екінші сатысы)	үйлестіру тәуекел	1. Ішкі бақылау жүйесінің болуы мен жұмыс істеуін үйлестіру; 2. ІБЖ құжаттау әдіснамасын әзірлеу; 3. ІБЖ тиімділігін бағалау/ өзін-өзі бағалау әдістемесін әзірлеу; 4. ІБЖ жай-күйі туралы басқарушылық ақпаратты әзірлеуге қатысу;	Жетекшілік ететін басшы/Басқарма/ Тәуекелдер жөніндегі комитет

	5. Құрылымдық бөлімшелердегі ішкі бақылаушылардың функционалдық міндеттерін айқындау; 6. Екінші және үшінші қорғаныс сатыларының барлық бөлімшелерімен тәуекелдер/бақылау бойынша ақпарат алмасу.	
Комплаенс офицері	1. Бөлімшенің құзыретіне сәйкес реттеуші ІНҚ әзірлеу/өзгерту кезінде тәуекелдердің сәйкестендірілуі және бағалануы; 2. Қоғамның қызметін реттейтін заңнамаға өзгерістер/толықтырулар мониторингі және Қоғамның ішкі құжаттарын сәйкестендіру жөніндегі жоспардың орындалуын бақылау; 3. Бірінші, екінші және үшінші қорғаныс сатыларының барлық бөлімшелерімен тәуекелдер/бақылау бойынша ақпаратпен алмасу; 4. Қоғамның қызмет көрсету бойынша мәселелерін регламенттейтін	Жетекшілік ететін басшы/Басқарма/Тәуекелдер жөніндегі комитет

	Қазақстан Республикасының заңнамасын, сондай-ақ Қоғамның комплаенс-тәуекелге бейілділік дәрежесін айқындау мақсатында Қоғам қызметіне ықпал ететін шет мемлекеттердің заңнамасын сақтауын мерзімді тексеруді (тоқсанына кемінде 1 рет) жүзеге асыру.	
Әкімшілік-қаржы департаменті	- Оқиғалар/мәмілелер /бухгалтерлік және қаржылық операциялар кезінде Қоғамның ІНҚ регламенттейтін ұйымдық-өкімдік құжаттарын әзірлеу/өзгерту кезінде заңды тәуекелдерді сәйкестендіру және бағалау; - Заңды, қаржылық және бастапқы бухгалтерлік құжаттардың тәуекелдері бойынша кеңес беру; - Екінші, үшінші қорғаныс сатыларының барлық бөлімшелерімен тәуекелдер/ бақылау	Жетекшілік ететін басшы/Басқарма/ Тәуекелдер жөніндегі комитет

	бойынша ақпаратпен алмасу.	
Ақпараттық қауіпсіздік/ақпараттық технологиялар бойынша тәуекелдерді басқару бөлімі	1. Ақпараттық, физикалық қауіпсіздік тәуекелдерін, алаяқтық бойынша тәуекелдерді, ақпараттық технологиялар тәуекелдерін анықтау және бағалау; 2. Ақпараттық қауіпсіздік мәселелері және ақпараттық технологиялардың тәуекелдері бойынша кеңес беру; 3. Екінші, үшінші қорғаныс сатысының барлық бөлімшелерімен тәуекел/ бақылау туралы ақпаратпен алмасу.	Жетекшілік ететін басшы/Басқарма/ Тәуекелдер жөніндегі комитет
Үшінші қорғаныс сатысы		
Ішкі аудит қызметі	1. Аудиторлық тексерістердің нәтижелерін пайдаланып немесе ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін жеке бағалау түрінде ішкі бақылау жүйесін тәуелсіз бағалауды жүзеге асыру; 2. Екінші қорғаныс сатысының барлық бөлімшелерімен тәуекел/ бақылау туралы ақпаратпен алмасу.	Директорлар кеңесі

	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының Ішкі бақылау туралы ережесі		
			Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап

5. ІБЖ ұйымдастыру. Ішкі бақылауды жүзеге асыру тәртібі мен рәсімдері

Ішкі бақылаудың тиімді жүйесі Қоғамның уәкілетті органдары, құрылымдық бөлімшелері және барлық қызметкері өз міндеттерін орындау кезінде күнделікті қызметіне енгізілген процесс ретінде ІБЖ компоненттері мен қағидаттарын іске асырумен қамтамасыз етіледі.

6. ІБЖ жай-күйі жайлы басқарушылық ақпарат

6.1. Басқарма және тәуекел менеджері, ІБҚ жұмысын ұйымдастыруға жауапты, жылдық қаржылық есептілікке және бухгалтерлік есеп пен есептілікті жүргізуге, сондай-ақ сыртқы аудитті жүргізуге жауапты бас бухгалтер ішкі бақылау бойынша жиынтық ақпаратты (есептілікті) УАО қарауына ұсынады.

6.2. Ішкі бақылау жөніндегі басқарушылық есептіліктің нысандары мынадай ақпаратты қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

1) ішкі бақылауды жүзеге асыру процесінде анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктер туралы, сондай-ақ қабылданған шешімдердің немесе оларды жою жөніндегі шаралардың нәтижелері туралы;

2) ішкі аудит бөлімшесінің аудиторлық есептерінен алынған ақпаратты ескеріп, ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау нәтижелері туралы (бар болса);

3) ІБЖ жетілдіру жөніндегі іс-шаралар туралы.

6.3. Бірінші және екінші сатыларға жататын бөлімшелердің ішкі бақылау мәселелері бойынша басқарушылық есептілікті ұсыну тәртібі, нысандары мен мерзімдері ішкі нормативтік құжаттармен айқындалады.

7. ІБЖ тиімділігін бағалау

7.1. Ішкі аудит қызметі Директорлар кеңесі немесе Қоғамның Жалғыз акционері бекіткен ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау әдістемесіне сәйкес ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалауды жүзеге асырады. ІБЖ тиімділігін тәуелсіз бағалауды сыртқы аудит өкілдері корпоративтік басқару жүйесін диагностикалау шеңберінде жүзеге асырады.

УАО шешімі бойынша ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін тәуелсіз бағалау үшін сыртқы үшінші тарап ұйымы тартылуы мүмкін.

7.2. Әрбір құрылымдық бөлімше бөлінісінде ІБЖ тиімділігін бағалауды құрылымдық бөлімшелердің басшылары тоқсан сайынғы негізде жүзеге асырады. Ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау шкала бойынша жүзеге асырылады (осы Ережеге №2 қосымша).

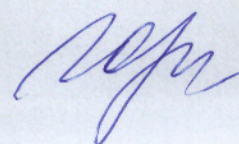
7.3. Қоғамның Директорлар кеңесі Ішкі аудит қызметі дайындаған ІБЖ тиімділігіне, Қоғам Басқармасының осы Ережені орындауына мониторингті және жыл сайынғы бағалауды жүзеге асырады.

	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының Ішкі бақылау туралы ережесі		
			Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап

8. Қорытынды ережелер

- 8.1. Осы Ережені Қоғамның Директорлар кеңесі бекітуі тиіс.
- 8.2. Осы Ережеге өзгерістер мен толықтырулар Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімімен енгізіледі.
- 8.3. Осы Ережеге енгізілген өзгерістер мен толықтырулар міндетті түрде Қоғамның барлық қызметкерлерінің назарына жеткізіледі.
- 8.4. Осы Ереже барлық құрылымдық бөлімшелер мен қызметкерлердің орындауы үшін міндетті және Қазақстан Республикасының заңнамасының өзгеруіне және/немесе осы Ереженің мәніне қатысты ішкі құжаттарға өзгерістер енгізілуіне қарай жаңартылады.
- 8.5. Осы Ереженің негізгі қағидаттары мен компоненттерін іске асыру мақсатында, Ережеге сәйкес болған жағдайда, Қоғам ІБЖ енгізу және жетілдіру процесін егжей-тегжейлі көрсететін қағидалар мен стандарттарды, өзге де ішкі нормативтік құжаттарды әзірлейді және бекітеді.
- 8.6. Осы Ережемен реттелмеген мәселелер Қазақстан Республикасының заңнамасымен, өзге де қолданылатын заңнамамен және/немесе Қоғамның ішкі құжаттарымен реттеледі.

	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының Ішкі бақылау туралы ережесі		
			Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап

№ 1 қосымша

Құрылымдық бөлімшенің ішкі бақылаушылары орындайтын функциялар

Ішкі бақылаушының функционалдық міндеттері

Ішкі бақылаушылардың функцияларына мыналар кіреді, бірақ бұлармен шектелмейді:

- 1) Құрылымдық бөлімше қызметінің Қазақстан Республикасы заңнамасының және Қоғамның ішкі құжаттарының талаптарына сәйкестігін тексеруді жүзеге асыру;
- 2) бөлімшенің міндеттері мен функцияларының, оның ішінде Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарында, өзара іс-қимыл туралы келісімдерде және бөлімшенің қызметін, оның тиімділігін және Қоғамның басқа құрылымдық бөлімшелерімен өзара іс-қимыл жасау тәртібін айқындайтын басқа да құжаттарда айқындалған талаптардың нақты орындалуын тексеру;
- 3) құрылымдық бөлімше басшысына құрылымдық бөлімшенің ішкі бақылауды жүзеге асыру тәртібін және Қоғамның ішкі құжаттарының талаптарын регламенттейтін ереженің, өзге де ішкі нормативтік құжаттардың талаптарының сақталуы бойынша бақылауды жүзеге асыруға жәрдемдесу;
- 4) қызмет бағыттары бойынша екінші және үшінші сатыларды қамтитын құрылымдық бөлімшелермен өзара іс-қимыл жасау;
- 5) құрылымдық бөлімше/блок қызметкерлерін оқыту және олардың құрылымдық бөлімше қызметін регламенттейтін заңнаманың, Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарының талаптары туралы хабардар болуын қамтамасыз ету мәселелерін үйлестіру;
- 6) бөлімше қызметін жүзеге асыру процесінде анықталған бұзушылықтар мен кемшіліктер туралы ақпаратты жинау және талдау, оны уәкілетті тұлғалар мен Қоғам органдарының назарына жеткізу, сондай-ақ оларды жою жөніндегі ұсынымдардың орындалуын бақылау.

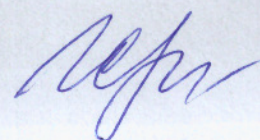

	«Ұлттық геологиялық қызмет» акционерлік қоғамының Ішкі бақылау туралы ережесі		
			Күшіне ену күні: Директорлар кеңесі бекіткен сәттен бастап

№ 2 қосымша

Ішкі бақылау жүйесінің тиімділігін бағалау шкаласы

Бақылау рейтингі	Анықтама	Түсіндірме
Күшті	Барлық процестер бақылауда, проблемалық аймақтар жоқ. Ішкі бақылау - сенімді және тұрақты. Бақылау ортасы тиімді, күшті. - барлық елеулі тәуекелдерді анықтауға арналған құралдар бар; - барлық елеулі тәуекелдер тәуекел-тәбетке сәйкес тиісінше жұмсартылады және басқарылады; - ішкі бақылауда жүйелі іркілістер мен елеулі проблемалар жоқ; - ішкі бақылау құралдарының құрылымы барлық елеулі тәуекелдерге қатысты сенімді және берік, барлық бақылау шаралары тиісінше жұмыс істейді - бизнес процестер саясатқа, стандарттарға және Қоғамның рәсімдеріне сәйкес келеді.	Ішкі бақылаушы өзі бағынатын тұлғамен келісім бойынша немесе ішкі бақылаушы функцияларын орындайтын бөлімше басшысы мынадай жағдайларда ғана күшті бағасын көрсетеді: - процестік тәуекелдерді бағалау деңгейіне сәйкес төмен рейтингі бар тәуекелдерді және/немесе оқиғаларды анықтаудың жекелеген жағдайлары болмаған немесе жекелеген жағдайлары болмаған; - процестік тәуекелдерді бағалау деңгейіне сәйкес кез келген проблемалар, сәйкессіздіктер, оның ішінде елеусіз жағдайлар болмаған процестер, жүйелер, бөлімшенің ішкі құжаттары;

		- уәкілетті мемлекеттік органның, ішкі және сыртқы аудиторлардың, бөлімше қызметіне комплаенс бөлімшесінің тарапынан кез келген ескертулер, санкциялар және шектеулі ықпал ету шаралары болмаған жағдайда.
Ақылға қонымды	Барлық процестер бақылауда, бірнеше проблемалық сәттер бар. Бақылау ортасы қолайлы. - барлық елеулі тәуекелдерді анықтауға арналған тетіктер, құралдар бар; - елеулі тәуекелдердің көпшілігі тәуекел-тәбетке сәйкес тиісінше жұмсартылады және басқарылады; - бақылауда жүйелі іркілістер жоқ, алайда елеусіз проблемалар болуы мүмкін; - ішкі бақылау құралдарының құрылымы сенімді, бақылау шаралары елеулі тәуекелдердің басым бөлігіне қатысты тиісінше жұмыс істейді; - бизнес процестер көп жағдайда Қоғамның саясатына, стандарттарына және рәсімдеріне сәйкес келеді.	Ішкі бақылаушы өзі бағынатын тұлғамен келісім бойынша немесе ішкі бақылаушы функцияларын орындайтын бөлімше басшысы мынадай жағдайларда ғана ақылға қонымды бағасын көрсетеді: - процестік тәуекелдерді бағалау деңгейіне сәйкес төмен рейтингі бар тәуекелдерді және/немесе оқиғаларды жүйелі, қайталап анықтау; - процестерде қандай да бір елеулі және жүйелі проблемалар, сәйкессіздіктер болмаған кезде; - қадағалау органдарының, ішкі және сыртқы аудиторлардың,

		бөлімше қызметіне комплаенс қызметінің жойылмаған ескертулерінің болмауы.
Жақсартуды қажет етеді	Белгілі бір мәселелер бар. Бақылау ортасы жақсартуды қажет етеді. - барлық елеулі тәуекелдерді анықтауға арналған тетіктер (құралдар) қолда бар, бірақ кемшіліктер болуы мүмкін; - көптеген елеулі тәуекелдер тәуекел-тәбетке сәйкес тиісінше жұмсартылады және басқарылады; - бақылау құралдарының белгілі бір елеулі мәселелері бар, бірақ олар қандай да бір жүйе жұмысының іркілуіне әкеп соқпайды; - ішкі бақылау құралдарының құрылымы жетілдіруді талап етеді және/немесе бақылау құралдары олардың мақсатына сәйкес қалыпты жұмыс істеуі үшін жетілдіруді қажет етеді; - бизнес-процестер Қоғамның саясатына, стандарттары мен рәсімдеріне толық сәйкес келу үшін жетілдіруді талап етеді.	Ішкі бақылаушы өзі бағынатын тұлғамен келісе отырып немесе ішкі бақылаушы функцияларын орындайтын бөлімше басшысы бағалауды тек мынадай жағдайларда ғана жақсартуды талап етеді: - процестік тәуекелдерді бағалау деңгейіне сәйкес орташа рейтингі бар тәуекелдердің және/немесе оқиғалардың болуы; - процестерде, жүйелерде, ішкі құжаттарда қандай да болмашы, бірақ жүйелі проблемалардың, сәйкессіздіктердің болуы; - қаралып отырған кезеңде қадағалау органдарының, ішкі және сыртқы аудиторлардың, комплаенс бөлімшесінің жойылмаған ескертулерінің болуы, бірақ оларды белгілі бір мерзімде жоюға

		болатындай жоспар бар.
Қанағаттанарлық емес	Бақылаудың айтарлықтай жетіспеушілігі, ауқымды проблемалық аймақтар. Бақылау ортасы әлсіз. - тетіктер (құралдар) бар, бірақ елеулі тәуекелдерді бақылау және/немесе жұмсарту үшін жеткіліксіз; - бақылау ортасында елеулі проблемалар бар және олар бақылау барысында жүйелі іркілістерге әкелуі мүмкін; - ішкі бақылау құралдарының құрылымы көптеген елеулі тәуекелдерге қатысты сенімді және берік емес, бақылау шаралары тиісті түрде жұмыс істемейді; - бизнес-процестер Қоғамның саясатына, стандарттарына және рәсімдеріне сәйкес келмейді.	Ішкі бақылаушы өзі бағынатын тұлғамен келісім бойынша немесе ішкі бақылаушының функцияларын орындайтын бөлімше басшысы мынадай жағдайларда «қанағаттанарлық емес» деген бағаны қолданады: -процестік тәуекелдерді бағалау деңгейіне сәйкес жоғары рейтингі бар тәуекелдерді және/немесе оқиғаларды анықтау және олардың болуы; -жүйелі мәселер, процестердегі, жүйелердегі, бөлімшенің ішкі құжаттарындағы сәйкессіздіктер; -қарау кезеңінде қадағалау органдарының, ішкі және сыртқы аудиторлардың, комплаенс бөлімшелерінің жойылмаған ескертулері бар және оларды белгілі бір мерзімде жою мүмкін емес.